

зокрема, за суб'єктами. Досить значними є прогалини в питаннях причин виникнення й способів подолання статусного правового нігілізму, зокрема представників органів державної влади, провоохоронців, чиновників, суддівського корпусу. Невивченим залишається соціальний вимір явища правового нігілізму, зокрема в контексті прямої шкоди від чиновницького свавілля. Необгрунтовано мало пишуть про особливості формування правової культури, правосвідомості й, відповідно, деформацій світогляду молоді. Слід також констатувати нечіткість наукових позицій у питанні змісту правового нігілізму. На нашу думку, арсенал рекомендацій стосовно механізмів зниження рівня цього негативного явища також досить бідний, а існуючі рекомендації недостатньо обґрунтовані, тому потребують якісних і змістовних уточнень, особливо в контексті ролі провоохоронних органів у цьому процесі.

Отже, поряд з певними успіхами у вивченні теоретико-правовою наукою явища правового нігілізму існує досить багато прогалин у його пізнанні та різночитань у його розумінні, що робить подальше вивчення вказаного предмету необхідним і перспективним.

Література

1.Новиков А.И. Нигилизм и нигилисты. Опыт критической оценки / Авраам Израилевич Новиков. - Ленинград: Лениздат, 1972.- 296 с.

2.Федоренко К.Г. Формы правового нигилизма / К.Г. Федоренко - Н. Новгород: Свет, 2001. - 258 с.

3. Горохов П.А. Социальная природа правового нигилизма: [монография] / П.А. Горохов - Оренбург: ОГУ, 1998. - 152 с.

4. Оніщенко Н.М. Сприйняття права в умовах демократичного розвитку: проблеми, реалії, перспективи: [монографія] / Н.М. Оніщенко; [Відп. ред. акад. НАН України Ю.С. Шемшученко]- К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. - 320 с.

5. Гуляихин В.М. Правовой нигилизм в России: дисс. ...канд. юрид. наук: 12.00.01 / В.М. Гуляихин. - Волго-

град, 2005.- 218 с.

6.Лушина Л.А. Нравственно-правовой нигилизм: генезис, сущность, формы: автореф. дисс. на соиск. уч. степени канд. юрид. наук: специальность 12.00.01 «Теория и история права и государства; история правовых учений». / Л.А. Лушина; науч. рук. В.Б. Романовская. - Нижний Новгород, 2003. - 20 с.

7. Дручек О.В. Правовой нигилизм: підходи до розуміння / О.В. Дручек // Форум права. - 2009. - № 2. - С. 140-144.

8. Зрячкин А.Н. Правовой нигилизм: причины и пути их преодоления: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. юридич. наук: спец. 12.00.01 «Теория и история права и государства; история учений о праве и государстве» / А.Н. Зрячкин; науч. рук. Н.И. Матузов. - Саратов, 2007. - 26 с.

9. Сафонов В.Г. Правовой нигилизм работников государственного аппарата и пути его преодоления: автореф. дис. на соиск. уч. степени канд. юридич. наук: спец. 12.00.01 «Теория и история права и государства; история политических и правовых учений» / В.Г. Сафонов. - Москва, 2005. - 22 с.

10. Федоренко К.Г. Правовой нигилизм: автореф. дис. на соиск. уч. степ. канд. юрид. наук: спец. 12.001.01 «Теория и история права и государства; история учений о праве и государстве» / К.Г. Федоренко. - Нижн. Новгород, 2001. - 22 с.

11. Общая теория государства и права. Академический курс в 2-х т. / [Под редакцией Н.М. Марченко] - Т. 2. Теория права. - М.: Зерцало, 2000. - 724 с.

Дручек О. В.

*кандидат юридичних наук
старший викладач кафедри
загальноправової та гуманітарної підготовки
ФПКСП НАВС
Надійшла до редакції: 20.05.2013*

УДК 342.573

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ КОРУПЦІЙНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Коропатов О. М.

Для того, щоб з'ясувати питання провадження стосовно справ про адміністративні правопорушення, необхідно звернути увагу на деякі поняття.

Аналізуючи чинне адміністративне законодавство, можливо зробити висновок, що воно не містить поняття «провадження у справах про адміністративні правопорушення», проте таке поняття було вироблено наукою адміністративного права. Як зазначають С.В. Ківалов і Л.Р. Біла, провадження у справах про адміністративні правопорушення є одним зі специфічних і важливих адміністративно-юрисдикційних проваджень, що входять до адміністративно-юрисдикційного процесу [1, 52].

На думку А.С. Васильєва та М.П. Орзіха, провадження у справах про адміністративні правопорушення має регулюватись як особливий вид юрисдикційної діяльності, що характеризується наявністю специфічних, лише йому властивих ознак (особливістю матеріально-правових норм і матеріально-правових відносин, реалізація яких опосередковується цим провадженням; специфікою процесуальних норм і процесуальних відносин, які становлять його зміст та ін.) [2, 4].

Підтверджуючи сказане, провадження в справах про корупційні правопорушення визначають як регламентовану адміністративно-процесуальними нормами діяльність державних органів та їх посадових осіб, спрямовану на розгляд справ про корупційні адміністративні правопорушення.

Провадження в справах про адміністративні правопорушення є детально врегульованим нормами адміністративного права, більша частина яких міститься в Кодексі України про адміністративні правопорушення (далі по тексту - КУпАП). Зокрема, провадженням у справах про адміністративні правопорушення присвячений розділ 4 КУпАП під назвою «Провадження в справах про адміністративні правопорушення», а також розділ 5 «Виконання постанов про накладення адміністративних стягнень».

Порядок притягнення особи до адміністративної відповідальності, крім КУпАП, регулюється й іншими нормативними актами України. Про це зазначено в ст. 246 КУпАП. Наприклад, особливості притягнення до відповідальності, зокрема адміністративної, осіб, які

© О.М. Коропатов, 2013

вчинили корупційні правопорушення, передбачаються, крім КУпАП, Законом України «Про засади запобігання та протидії корупції».

З метою виявлення особливостей проваджень по справах про окремі види правопорушень, корисною є класифікація проваджень залежно від обсягу й складності процесуальної діяльності. Так, за критерієм обсягу та складності О.І. Миколенко виокремлює такі види проваджень:

1) звичайне провадження, яке характеризується наявністю таких ознак: черговість проходження всіх обов'язкових стадій провадження; 15-денний строк розгляду справ; необов'язковість присутності правопорушника при розгляді справи. Таке провадження здійснюється щодо більшості адміністративних проступків, відповідальність за які передбачено КУпАП;

2) спрощене провадження, яке характеризується тим, що протокол про адміністративне правопорушення не складається, а посадова особа, яка виявила правопорушення, сама приймає рішення про накладення на винного попередження або штрафу та виконує своє рішення (ст. 258 КУпАП);

3) особливе провадження, яке характеризується такими ознаками: строки розгляду справи є меншими за загальностановлений 15-денний строк; присутність правопорушника при розгляді таких справ є обов'язковою. Це провадження в адміністративних справах про правопорушення, які перераховані в ч.ч. 2 і 3 ст. 277 КУпАП та ч.ч. 2 і 3 ст. 268 КУпАП [3, 132-133].

Аналіз положень КУпАП, що регулюють особливості провадження у справах про корупційні правопорушення, приводить до висновку, що ця категорія належить до особливих проваджень, оскільки хоча для неї й встановлено загальний строк розгляду справи, це провадження характеризується ускладненою процедурою й додатковими вимогами щодо його здійснення.

Провадження у справах про адміністративні правопорушення містить декілька стадій (етапів). КУпАП конкретно не визначає стадії провадження у справі про адміністративне правопорушення, проте більшість учених-адміністративістів виокремлює чотири стадії: 1) адміністративне розслідування; 2) розгляд справи та прийняття постанови (рішення) у справі; 3) перегляд постанови у справі; 4) виконання постанови [4, 202; 5, 135].

Провадження у справах про адміністративні корупційні правопорушення включає всі названі стадії, проте воно відрізняється від проваджень щодо інших адміністративних правопорушень формою реалізації адміністративно-юрисдикційної процедури.

Першою стадією провадження у справах про адміністративні корупційні правопорушення є адміністративне розслідування. Слід зазначити, що ряд авторів замість поняття «адміністративне розслідування» використовують поняття «порушення справи» [6, 226; 7, 316], а В.К. Колпаков і О.В. Кузьменко виокремлюють дві окремі стадії: порушення справи та адміністративне розслідування [8, 301]. Проте, як вірно зазначив Д.М. Бахрах, на цій першій стадії провадження не лише відбувається *порушення* адміністративної справи, а й здійснюється адміністративне розслідування, складається протокол, який уже містить формулу обвинувачення, проводиться адміністративне затримання, вилучення речей і документів, а також інші процесуальні дії [5, 135]. Тому цій стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення більше відповідає назва «адміні-

стративне розслідування».

Початковим моментом порушення справи можна вважати час, коли інформація (привід) про корупційне правопорушення стала відомою уповноваженому органу чи посадовій особі [9, 151].

КУпАП не містить переліку приводів і підстав для порушення справи про адміністративне правопорушення.

Під приводами до порушення адміністративної справи розуміють встановлені законом джерела, з яких компетентні суб'єкти, що мають право порушувати справу, черпають відомості про вчинення адміністративного правопорушення [10, 74]. У літературі до таких приводів належать:

1) безпосереднє виявлення посадовою особою, уповноваженою складати протокол про адміністративне правопорушення, достатніх даних, які вказують на наявність адміністративного проступку;

2) повідомлення фізичних і юридичних осіб, а також повідомлення в засобах масової інформації, що містять дані, які вказують на наявність адміністративного проступку.

Для порушення адміністративної справи, крім приводів, є необхідними достатні підстави. Виходячи зі змісту ст.ст. 9, 245 КУпАП України, справу може бути порушено, якщо об'єктивні дані свідчать про наявність ознак адміністративного правопорушення [10, 75].

Статтею 247 визначено обставини, що виключають провадження у справі про адміністративне правопорушення. До них належать: 1) відсутність події та складу адміністративного правопорушення; 2) недосягнення особою на момент вчинення адміністративного правопорушення шістнадцятирічного віку; 3) неосудність особи, яка вчинила протиправну дію чи бездіяльність; 4) вчинення дії особою в стані крайньої необхідності або необхідної оборони; 5) видання акта амністії, якщо він усуває застосування адміністративного стягнення; 6) скасування акта, який встановлює адміністративну відповідальність; 7) закінчення на момент розгляду справи про адміністративне правопорушення строків, передбачених ст. 38 цього Кодексу; 8) наявність по тому самому факту щодо особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, постанови компетентного органу (посадової особи) про накладення адміністративного стягнення, або нескасованої постанови про закриття справи про адміністративне правопорушення, а також порушення по цьому факту кримінальної справи; 9) смерть особи, щодо якої було розпочато провадження у справі. За наявності цих обставин провадження у справі про адміністративне правопорушення не може бути розпочато, а розпочате підлягає закриттю.

Як одну з обставин, що виключають провадження у справі про адміністративне правопорушення, названо закінчення на момент розгляду справи про адміністративне правопорушення строків, передбачених ст. 38 КУпАП. Слід підкреслити, що вказаною статтею встановлено спеціальні строки накладення адміністративного стягнення за корупційні правопорушення. Так, згідно з ч. 3 ст. 38 КУпАП адміністративне стягнення за вчинення корупційного правопорушення може бути накладено протягом трьох місяців з дня виявлення, але не пізніше одного року з дня його вчинення. Проте видається, що зазначена норма стосується лише корупційних правопорушень, включених до глави 13-А Кодексу. Строк притягнення до адміністративної відповідальності

за інші корупційні правопорушення має визначатися на загальних підставах, установлених частинами 1 і 2 ст. 38 КУпАП, тобто два місяці з дня вчинення правопорушення, а при триваючому правопорушенні - не пізніше як через два місяці з дня його виявлення, за винятком справ, підвідомчих суду (судді), і три місяці з дня вчинення правопорушення, а при триваючому правопорушенні - не пізніше як через три місяці з дня його виявлення, для справ про адміністративні правопорушення, які є підвідомчими суду (судді).

Частиною 4 ст. 38 КУпАП встановлено, що в разі відмови в порушенні кримінальної справи або закриття кримінальної справи, але за наявності в діях порушника ознак адміністративного правопорушення, адміністративне стягнення може бути накладено не пізніше як через місяць з дня прийняття рішення про відмову в порушенні кримінальної справи або про її закриття. Норма, передбачена ч. 4 ст. 38 КУпАП, є спеціальною нормою, якою встановлено строки накладення адміністративного стягнення тоді, коли постанова про відмову в порушенні кримінальної справи чи постанова про закриття кримінальної справи виносяться після закінчення граничного строку накладення адміністративного стягнення, передбаченого в ч. 3 цієї статті. Тому в разі відмови в порушенні кримінальної справи або закриття кримінальної справи в межах одного року з дня вчинення корупційного правопорушення, адміністративне провадження у справі про корупційне правопорушення не може бути закрито у зв'язку із закінченням строків накладення адміністративного стягнення на підставі ч. 4 ст. 38 КУпАП.

Як зазначають А.М. Бандурка та Н.М. Тищенко, порушення справи про адміністративне правопорушення проявляється в складанні протоколу уповноваженою на те посадовою особою органу державної влади або місцевого самоврядування, чи представником громадськості [11, 167]. Складання протоколу є обов'язковим у разі встановлення всіх ознак складу корупційного правопорушення [9, 152].

Протокол про адміністративне правопорушення складається у двох екземплярах, один з яких під розписку вручається особі, яка притягується до адміністративної відповідальності. При складенні протоколу про корупційне правопорушення повинні враховуватись всі обставини справи (обставини, що обтяжують чи пом'якшують, наявність осіб, які надають допомогу у вчиненні правопорушення тощо), а особливо відомості про особу правопорушника [12, 113-114]. До протоколу мають бути додані документи, що підтверджують правовий статус особи, яка притягується до відповідальності, у розумінні ст. 4 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції».

Після проведення розслідування й встановлення всіх обставин, що мають значення для справи, орган (посадова особа), що провів розслідування, направляє його матеріали уповноваженому органу на розгляд (за винятком спрощеного провадження, за якого цей орган (посадова особа) вправі самостійно накласти на правопорушника адміністративне стягнення, будучи одночасно суб'єктом адміністративного розслідування, розгляду справи про адміністративне правопорушення та виконання постанови у справі).

У КУпАП не встановлено загального строку направлення справи на розгляд. Водночас, щодо корупційних правопорушень, такий строк встановлено: разом з іншими матеріалами цей протокол надсилається до місцевого

загального суду за місцем вчинення корупційного правопорушення в триденний строк з моменту його складення. Особа, яка склала протокол про вчинення адміністративного корупційного правопорушення, одночасно з надісланням його до суду надсилає прокурору, органу державної влади, органу місцевого самоврядування, керівникові підприємства, установи чи організації, де працює особа, яка притягується до відповідальності, повідомлення про складення протоколу із зазначенням характеру вчиненого правопорушення та норми закону, яку порушено (ст. 257 КУпАП).

Другій стадії провадження у справі про адміністративне правопорушення присвячено дві глави КУпАП - глава 22 «Розгляд справ про адміністративне правопорушення» та глава 23 «Постанова по справі про адміністративне правопорушення». Ця стадія полягає в тому, що саме на ній приймається правозастосовний акт, в якому особа, яка притягується до адміністративної відповідальності, офіційно визнається винною чи невинною у вчиненні корупційного правопорушення та визначається вид адміністративного стягнення.

Строки розгляду справ про адміністративні правопорушення встановлено статтею 277 КУпАП. Загальний строк розгляду справ про адміністративні правопорушення становить 15 днів, проте враховуючи специфіку окремих правопорушень, для них встановлено скорочені строки розгляду. Що стосується корупційних правопорушень, то для них встановлено загальний строк розгляду, проте з урахуванням тієї особливості, що відповідно до ч. 3 ст. 277 КУпАП цей строк зупиняється судом у разі, якщо особа, щодо якої складено протокол про адміністративне корупційне правопорушення, умисно ухиляється від явки до суду або з поважних причин не може туди з'явитися (хвороба, перебування у відрядженні чи на лікуванні та ін).

Важливе значення має повідомлення осіб, які беруть участь у справі, про місце й час її розгляду. Особливістю провадження у справах про адміністративні правопорушення є те, що присутність особи, яка притягується до адміністративної відповідальності, як правило, не є обов'язковою. Проте у певних випадках така присутність визнається обов'язковою.

Так, при розгляді справ про адміністративні правопорушення, передбачені, зокрема, ст.ст. 172⁴-172⁹ КУпАП, присутність особи, яка притягується до адміністративної відповідальності, є обов'язковою. У разі ухилення від явки на виклик органу внутрішніх справ або судді районного, районного в місті, міського чи міськрайонного суду, цю особу може бути органом внутрішніх справ (міліцією) піддано приводу (ч. 2 ст. 268 КУпАП).

Крім того, відповідно до ч. 2 ст. 250 КУпАП при провадженні у справах про названі адміністративні правопорушення обов'язковою є участь прокурора в розгляді справи судом.

Слід зазначити, що КУпАП не передбачено ведення протоколу судових засідань у справах про адміністративні правопорушення, оскільки КУпАП містить лише статтю про протокол засідання колегіального органу по справі про адміністративне правопорушення. Проте у справах, за якими при їх розгляді в суді присутній правопорушник або заслуховуються показання свідків, ведення протоколу судового засідання є доцільним.

Стаття 280 КУпАП встановлює перелік обставин, що підлягають з'ясуванню при розгляді справи про

адміністративне правопорушення. До них належать такі запитання: чи було вчинено адміністративне правопорушення, чи винна ця особа в його вчиненні, чи підлягає вона адміністративній відповідальності, чи є обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність, чи завдано майнової шкоди, чи є підстави для передачі матеріалів про адміністративне правопорушення на розгляд громадської організації, трудового колективу, а також інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи. Як уже зазначалося, корупційні правопорушення характеризуються наявністю умисної форми вини, і суд при розгляді справи повинен установити її наявність. На практиці значна частина постанов скасовується у зв'язку з недоведеністю умислу, а провадження у справі закривається за відсутністю в діях особи складу адміністративного правопорушення.

Ці обставини встановлюються за допомогою відповідних доказів. Засобами доказування в цій категорії справ можуть бути письмові докази, зокрема протокол про адміністративне правопорушення, пояснення особи, яка притягується до адміністративної відповідальності, потерпілих, свідків, висновки експерта, речові докази, матеріали фото- і кінозйомки, протокол вилучення речей і документів тощо.

Суддя оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному й об'єктивному дослідженні всіх обставин справи в їх сукупності, керуючись при цьому законом і власною правосвідомістю.

За результатами розгляду справи про адміністративне корупційне правопорушення суд може винести лише одну з таких постанов: 1) про накладення адміністративного стягнення або 2) про закриття справи.

Якщо при вирішенні питання про накладення стягнення за адміністративне корупційне правопорушення районним, районним у місті, міським чи міськрайонним судом (суддею) одночасно вирішується питання про відшкодування винним майнової шкоди, то в постанові по справі зазначаються розмір шкоди, що підлягає стягненню, порядок і строк її відшкодування. Стаття 25 Закону «Про засади запобігання і протидії корупції» прямо передбачає право фізичних і юридичних осіб, права яких порушено внаслідок вчинення корупційного правопорушення і яким завдано моральної або майнової шкоди, збитків, на відновлення прав, відшкодування збитків, шкоди в установленому законом порядку.

Кошти та інше майно, одержані внаслідок вчинення корупційного правопорушення, підлягають конфіскації за рішенням суду в установленому законом порядку, а кошти в установленому судом розмірі вартості незаконно одержаних послуг чи пільг - стягненню на користь держави (ст. 26 Закону «Про засади запобігання і протидії корупції»). Постанова по справі має містити вирішення питання про вилучені речі й документи, а також вказівку про порядок і строк її оскарження.

Постанова має бути оголошеною негайно після закінчення розгляду справи. Копія постанови протягом трьох днів вручається або висилається особі, щодо якої її винесено.

Згідно з ч. 7 ст. 285 КУпАП постанова суду про накладення адміністративного стягнення за адміністративне корупційне правопорушення в триденний строк з дня набрання нею законної сили направляється відповідному органу державної влади, органу місцевого

самоврядування, керівникові підприємства, установи чи організації, державному чи виборному органу, власнику юридичної особи або уповноваженому ним органу для вирішення питання про притягнення особи до дисциплінарної відповідальності, усунення її згідно з законодавством від виконання функцій держави, якщо інше не передбачено законом, а також усунення причин та умов, що сприяли вчиненню цього правопорушення. Крім того, відповідно до ч. 2 ст. 21 Закону «Про засади запобігання і протидії корупції» відомості про особу, притягнуту до адміністративної відповідальності за вчинення корупційного правопорушення, у триденний строк з дня набрання постановою судді законної сили заносяться до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення, що формується та ведеться Міністерством юстиції України відповідно до Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні правопорушення, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 11 січня 2012 р. № 39/5 [13].

Постанова судді у справах про корупційне адміністративне правопорушення набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги, якщо таку скаргу не було подано.

Перегляд постанов (рішень) у справах про адміністративні правопорушення є факультативною стадією провадження. Наявність цієї стадії залежить від обґрунтованості й законності прийнятого рішення у справі, а також від ініціативи учасників процесу.

Перегляд постанови (рішення) у справі про адміністративне правопорушення полягає в повторному розгляді справи органом чи посадовою особою, наділеною правом змінювати чи скасовувати прийняту постанову (рішення). Наявність цієї стадії є гарантією законності при вирішенні справ про адміністративні правопорушення та забезпечення прав особи, притягнутої до адміністративної відповідальності. Зокрема, право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб передбачене ч. 2 ст. 55 Конституції України. Окрім оскарження до суду, постанова про адміністративне правопорушення може бути оскаржена у вищий орган (вищий посадовий особі), а постанова адміністративної комісії - у виконавчий комітет відповідної ради, рішення виконавчого комітету сільської, селищної, міської ради - у відповідну раду.

Постанова місцевого суду про накладення адміністративного стягнення за адміністративне корупційне правопорушення підлягає оскарженню в порядку, передбаченому ст. 294 КУпАП. Відповідно до ч. 2 зазначеної статті постанова судді у справі про адміністративне правопорушення може бути оскаржена особою, яку притягнуто до адміністративної відповідальності, її законним представником, захисником, потерпілим, його представником або прокурором протягом десяти днів з дня винесення постанови. Апеляційна скарга, подана після закінчення цього строку, повертається апеляційним судом особі, яка її подала, якщо вона не заявляє клопотання про поновлення цього строку, а також якщо в поновленні строку відмовлено.

Апеляційна скарга подається до відповідного апеляційного суду через місцевий суд, який виніс постанову. Місцевий суд протягом трьох днів надсилає апеляційну скаргу разом зі справою у відповідний апеляційний суд. Апеляційний перегляд здійснюється суддею апеляційного суду протягом двадцяти днів з

дня надходження справи до суду. Апеляційний суд повідомляє про дату, час і місце судового засідання особу, яка подала скаргу, інших осіб, які беруть участь у провадженні по справі про адміністративне правопорушення, не пізніше, ніж за три дні до початку судового засідання. При цьому неявка в судове засідання особи, яка подала скаргу, інших осіб, які беруть участь у провадженні по справі про адміністративне правопорушення, не перешкоджає розгляду справи, крім випадків, коли є поважні причини неявки або в суду відсутня інформація про належне повідомлення цих осіб.

Апеляційний суд переглядає справу в межах апеляційної скарги. Суд апеляційної інстанції не обмежений доводами апеляційної скарги, якщо під час розгляду справи буде встановлено неправильне застосування норм матеріального права або порушення норм процесуального права. Апеляційний суд може дослідити нові докази, які не досліджувалися раніше, якщо визнає обґрунтованим ненадання їх до місцевого суду або необґрунтованим відхилення їх місцевим судом.

За наслідками розгляду апеляційної скарги суд апеляційної інстанції приймає одне з таких рішень: 1) про залишення апеляційної скарги без задоволення, а постанови без змін; 2) про скасування постанови та закриття провадження у справі; 3) про скасування постанови та прийняття нової постанови; 4) про зміну постанови. Змінюючи постанову, апеляційний суд не вправі посилити накладене стягнення, оскільки ч. 9 ст. 294 КУпАП встановлено заборону повороту до гіршого.

Постанова апеляційного суду набирає законної сили негайно після її винесення, є остаточною й оскарженню не підлягає.

Порядок виконання постанов (рішень) про накладення адміністративних стягнень врегульований розділом V КУпАП і Законом України «Про виконавче провадження».

Постанова про накладення адміністративного стягнення звертається до виконання органом (посадовою особою), який виніс постанову.

Аналіз санкцій статей КУпАП про адміністративні корупційні правопорушення дає підстави для висновку, що за вчинення цих правопорушень може бути застосовано лише одне основне адміністративне стягнення - штраф, а в передбачених законом випадках і одне додаткове - конфіскація незаконно одержаних неправомірної вигоди, подарунку, доходу.

Порядок виконання постанови про накладення штрафу врегульовано гл. 27 КУпАП. Цією главою передбачений добровільний і примусовий порядок виконання постанови. Відповідно до ч. 1 ст. 307 КУпАП штраф має бути сплачено порушником не пізніше як через п'ятнадцять днів з дня вручення йому постанови про накладення штрафу, а в разі оскарження або опротестування такої постанови - не пізніш як через п'ятнадцять днів з дня повідомлення про залишення скарги або протесту без задоволення.

У разі несплати правопорушником штрафу в зазначений строк, постановою про накладення штрафу надсилається для примусового виконання до відділу державної виконавчої служби за місцем проживання порушника, роботи або за місцезнаходженням його майна в порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження».

Постанова про накладення штрафу, за якою стягнення проведено повністю, з відміткою про виконання повертається органу (посадовій особі), який виніс постанову.

КУпАП не передбачає такого виду адміністративного стягнення, як конфіскація майна. Відповідно до ст.ст. 24 та 29 може бути конфісковано лише предмет, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення.

Підсумовуючи сказане, провадження у справах про адміністративні корупційні правопорушення можна визначити як особливу частину адміністративно-юрисдикційного процесу, тобто врегульовану нормами КУпАП та інших законодавчих актів юрисдикційну діяльність уповноважених органів і посадових осіб щодо порушення й розслідування, розгляду справи про адміністративне корупційне правопорушення, виконання прийнятої в справі постанови, а в разі потреби - перегляду цієї постанови в апеляційному порядку.

Література

1. Ківалов С.В. Адміністративне право України [Текст]: навч.-метод. посіб. / С.В. Ківалов, Л.Р. Біла. - 2-ге вид., перероб. і доп. - О.: Юрид. л-ра, 2002. - 312 с.
2. Васильев А.С. К вопросу о соотношении и отраслевой принадлежности административного процесса и производства по делам об административных правонарушениях [Текст] / А.С. Васильев, М.Ф. Орзих // Производство по делам об административных правонарушениях в органах внутренних дел. - К., 1983. - С. 3-9.
3. Миколенко А.И. Административный процесс и административная ответственность в Украине [Текст]: учеб. пособ. / А.И. Миколенко. - Х.: Одиссей, 2004. - 272 с.
4. Адміністративне право України [Текст]: підручн. для юрид. вузів і факультетів / за ред. Ю.П. Битяка. - Х.: Право, 2001. - 528 с.
5. Бахрах Д.Н. Административная ответственность граждан в СССР [Текст]: учеб. пособ. / Д.Н. Бахрах. - Свердловск: Изд-во Урал. ун-та, 1989. - 204 с.
6. Административное право Украины [Текст]. - 2-е изд., перераб. и доп.: учебн. для студ. высш. учеб. завед. юрид. спец. / [Ю.П. Битяк, В.В. Богуцкий, В.Н. Гарашук и др.]; под ред. проф. Ю.П. Битяка. - Х.: Право, 2003. - 576 с.
7. Алехин А.П. Административное право Российской Федерации [Текст]: учеб. изд. / А.П. Алехин, А.А. Кармолицкий, Ю.М. Козлов - М.: Зерцало, 1997. - 672 с.
8. Коляда О.П. Приватний нотаріус - службова особа [Текст] / О.П. Коляда // Проблеми правотворчості очима науковців : матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Тернопіль, 09 лютого 2010 р.). - Тернопіль, 2010. - Ч. 1 - С. 63-65.
9. Тучак Р.М. Адміністративно-правові засади боротьби з корупцією [Текст]: дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.07 / Р.М. Тучак. - Х., 2007. - 198 с.
10. Терещук О.В. Адміністративна відповідальність за корупційні правопорушення [Текст]: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / О.В. Терещук. - О., 2000. - 177 с.
11. Бандурка А.М. Административный процесс [Текст]: учебник / А.М. Бандурка, Н.М. Тищенко. - К.: Литера, 2001. - 337 с.
12. Рогульський С.С. Адміністративно-правові заходи боротьби з корупцією в Україні [Текст]: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / С.С. Рогульський. - К., 2005. - 187 с.
13. Зубов К.М. Правообмеження в державній службі України [Текст]: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / К.М. Зубов. - О., 2010. - 226 с.

Коропатов О.М.

кандидат юридичних наук, доцент,
начальник кафедри адміністративного права
та адміністративного процесу ОДУВС
Надійшла до редакції: 03.06.2013